

Työsuojelun toimintaohjelma 2023–2026

Sisällys

TYÖSUOJELUN TOIMINTAOHJELMA 2023-2026.....	2
Johdanto.....	2
2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2023-2024.....	2
2.1 Työsuojelun tavoite	2
2.2 Nykytilan kartoitus ja riskien arviointi	2
2.3 Toimintakauden konkreettiset tavoitteet (aikataulutus ja vastuuhenkilöt!).....	3
2.4 Seuranta	4
2.5 Jatkotoimenpiteet.....	4
2.6 Rahoitus	4
3 TYÖSUOJELUN VASTUUT JA YHTEISTOIMINTA.....	4
Työsuojelupäällikkö	5
Työsuojeluvaltuutettu	5
Työsuojelutoimikunta.....	5
Työterveyshuolto.....	6
4 TURVALLISUUS JA TOIMINTAOHJEET	6
4.1 Työolojen seuranta	6
4.2 Työtapaturmien, ammattitautien ja vaaratilanteiden tutkinta	6
4.3 Ensiapukoulutus.....	7
4.4 Koneiden ja työvälineiden hankinnat	7
4.5 Muutokset työtiloissa.....	7
4.6 Perehdyttäminen	7
4.7 Työsuojeluun ja työturvallisuuteen liittyvät ohjeet ja toimintaohjelmat	7
5 HENKILÖSTÖN SITOUTUMINEN OHJELMAAN	8

TYÖSUOJELUN TOIMINTAOHJELMA 2023-2026

Johdanto

Huolellisesti laadittu työsuojelun toimintaohjelma luo pohjan työpaikan järjestelmälliselle työsuojelutoiminnalle. Työturvallisuuslain mukaan jokaisella työnantajalla on oltava työsuojelun toimintaohjelma. Sen pitää sisältää

- työolojen kehittämistarpeet
- työolosuhteiden vaikutukset työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen
- edellisistä johdetut tavoitteet ja keinot terveyden, turvallisuuden ja työkyvyn edistämiseksi.

Työsuojelun tarkoitus on parantaa työympäristöä ja työolosuhteita työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi sekä ennaltaehkäistä ja torjua työtapaturmia, ammattitauteja ja muista työstä ja työympäristöstä johtuvia fyysisen ja henkisen terveyden haittoja. Työsuojelu on osa jokaisen työtehtäviä.

Varsinais-Suomen liiton työsuojelun toimintaohjelma määrittää työsuojelutoiminnan periaatteet ja keskeiset toimintatavat. Ohjelmalla pyritään edistämään henkilöstön turvallisuutta ja hyvinvointia, arvioimaan ja vähentämään yleisimpiä toimiston työympäristöön ja työtehtäviin sisältyviä riskejä sekä tarjoamaan käsitys työnantajan ja työntekijän työsuojeluun liittyvistä velvoitteista. Työnantaja sitoutuu järjestelmälliseen ja jatkuvaan työympäristön ja työolosuhteiden arviointiin ja parantamiseen.

Jokainen työyhteisön jäsen huolehtii käytettävissä olevin keinoin omasta ja muiden työntekijöiden työoloista, turvallisuudesta ja terveydestä. Työsuojelun kokonaisvastuu on liiton johdolla.

Toimintaohjelmasta johdettavat tavoitteet turvallisuuden ja terveellisuuden edistämiseksi sekä työkyvyn ylläpitämiseksi on otettava huomioon työpaikan kehittämistoiminnassa ja suunnittelussa ja niitä on käsiteltävä työntekijöiden tai heidän edustajien kanssa (Työturvallisuuslaki 9 §).

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2023-2024

2.1 Työsuojelun tavoite

Työsuojelutoiminnan tavoite on parantaa työympäristöä ja työoloja työntekijöiden työkyvyn ja hyvinvoinnin turvaamiseksi, ylläpitämiseksi sekä edistämiseksi. Tavoitteena on ennalta torjua työtapaturmia, ammattitauteja, terveysperusteisia poissaoloja ja muita työstä ja työympäristöstä johtuvia työntekijöiden fyysisen ja psyykkiseen työhyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä. Keskeinen keino on tunnistaa työhön liittyvät vaarat, arvioida riskit sekä havaita vaaratilanteet ja oppia niistä.

Työnantajalla on työturvallisuuslakiin perustuva laaja huolehtimisvelvollisuus työntekijöiden terveydestä ja turvallisuudesta työssä. Työhön liittyvien vaarojen ja haittojen selvittäminen on osa tätä huolehtimisvelvollisuutta ja työpaikan työsuojelutoimintaa.

2.2 Nykytilan kartoitus ja riskien arviointi

Työn riskien arviointi ja hallinta ovat osa työpaikan turvallisuustoimintaa. Arvioinnilla saadaan kokonaiskuva työpaikan työturvallisuuden ja työterveyden tilasta ja kehittämistarpeista.

Liiton muuttaessa uusiin toimitiloihin toteutettiin yhdessä työterveyshuollon kanssa työpaikkaselvitys (3.10.2022). Selvitykseen liittyvä käynti työpaikalla tehtiin 7.9.2022. Työpaikkaselvityksessä työterveyshuolto arvioi työn voimavarojen, kuormitustekijöiden ja vaarojen merkityksen työntekijöiden

terveyteen ja työkykyyn. Työpaikkaselvityksessä annetaan toimenpidesuosituksia tehtyihin havaintoihin liittyen.

2.3 Toimintakauden konkreettiset tavoitteet

Työsuojelun toimintaohjelman kaudella 2023–2024 edistetään terveellisiä, turvallisia ja viihtyisiä työpaikkoja seuraavilla konkreettisilla tavoitteilla ja keinoilla. **Nimetty vastuuhenkilö vastaa asian edistämisestä ja koordinoinnista liitossa, mutta ei ole yksin vastuussa toimenpiteiden toteuttamisesta.**

1. Työturvallisuuskulttuurin kehittäminen

Tiedotetaan liiton työsuojelutoiminnasta ja -ohjeista. Järjestetään koulutuksia ja infoja henkilöstölle työturvallisuuteen liittyvissä asioissa.

Kannustetaan henkilöstöä osallistumaan ensiapukoulutukseen siten, että liitossa on jatkuvasti vähintään lain edellyttämä määrä ajantasaisen ensiapukoulutuksen saaneita henkilöitä. Huomiota kiinnitetään myös siihen, että eri vastuualueilla on ensiaputaitoisia henkilöitä.

Vastuuhenkilöinä **työsuojeluvaltuutetut.**

2. Liialliseksi koettu työmäärä ja työtahti

Pitkään jatkuessaan liiallinen työmäärä, kova työtahti tai pitkittyvät työpäivät lisäävät riskiä sairastua sekä kasvattavat työtapaturmien riskiä.

Tilanteen ratkaiseminen alkaa esimies-alaiskeskustelulla. Keskustelussa selvitetään tilannekuvaa, etsitään ratkaisua tilanteeseen ja tarvittaessa voidaan hyödyntää myös työterveyshuollon palveluja.

Pyritään lisäämään työntekijöiden kykyä tunnistaa kuormitustekijöitä ja voimavarojaan sekä parantaa heidän kykyään palautua kuormituksesta.

Joskus tilanteen purkaminen edellyttää laajempaan kehittämistyötä, mikäli tarvetta korjata useamman työntekijän työmääriä.

Vastuuhenkilöinä **vastuualuejohtajat.**

3. Fyysinen ergonomia

Kehitetään työpaikan ergonomiaa fyysisen kuormituksen vähentämiseksi.

Työnantaja huolehtii, että työpisteen rakenteet, mitoitus ja käytettävät työvälineet huomioivat työn luonteen ja työntekijän edellytykset asianmukaisella tavalla.

Työpöydät ja tuolit ovat toimistolla säädettäviä. Etätyössä olosuhteet vaihtelevat. Mikäli etätyötä ei saada ergonomiseksi, suositellaan työskentelemään toimistolla.

Tarvittaessa työfysioterapeutti voi antaa lisäohjausta omahoitoon ja ergonomiaan. Työterveyshuolto ehdottaa työpaikalle myös ergonomiosaaja palvelua.

Kannustetaan henkilöstöä vaihtamaan työpisteitä, työasentoja ja huolehtimaan säännöllisestä taukoliikunnasta.

Vastuuhenkilönä **hallintojohtaja**.

4. Kognitiivinen ergonomia

Selvitetään kognitiivisen ergonomian ja aivotyön tilannekuva liitossa.

<https://www.ttl.fi/oppimateriaalit/aivotyo-sujuvaksi/miten-eteenpain>

Vastuuhenkilönä **hallintojohtaja**.

5. Varhaisen tukemisen ja välittämisen malli

Varhaisen tukemisen ja välittämisen ohje päivitetään.

Varhaisella tukemisen ja välittämisen mallia toteutetaan ja sen toimivuutta seurataan yhteistyössä työterveyshuollon ja henkilöstön kanssa.

Vastuuhenkilönä **hallintojohtaja**.

2.4 Seuranta

Tavoitteiden seuranta tapahtuu työsuojelutoimikunnan kokouksissa. Tarvittaessa tavoitteiden vastuuhenkilöt kertovat toteutumisesta henkilökunnalle.

Seurataan tapaturma-, ammattitauti- ja sairauspoissaolotapauksia vuositasolla (henkilöstökertomus).

Työsuojeluasioiden valvonnassa, seurannassa ja raportoinnissa noudatetaan Varsinais-Suomen liiton sisäisen valvonnan ja taloudenhoidon ohjeistusta (mh 22.1.2007 § 7).

2.5 Jatkotoimenpiteet

Toimintaohjelma tarkastetaan ja päivitetään syksyllä 2024. Tällöin tarkastetaan tavoitteiden toteutuminen ja arvioidaan kehittämistarpeet.

2.6 Rahoitus

Tili 4430	Sosiaali- ja terveystoiminta
Tili 4464	Tyky-toiminta

3 TYÖSUOJELUN VASTUUT JA YHTEISTOIMINTA

Turvallinen työpaikka syntyy yhteistyöllä, yhdessä huolehtien. Työturvallisuuslain (738/2002) 8 §:n mukaan työnantajalla on yleinen huolehtimisvelvoite työn turvallisuuteen ja terveellisyyteen liittyen. Työnantajan edustajina työpaikoilla toimivat esimiehet toteuttavat käytännössä työturvallisuuden ylläpitämistä ja kehittämistä. Koko henkilöstöllä tärkeä rooli omalla työllään ja käytöksellään luoda ohjeiden ja tavoitteiden mukainen turvallinen työpaikka. Henkilöstön tulee toimia työohjeiden mukaisesti, käyttää tarvittavia suojaimia ja välineitä ja hoitaa niitä huolellisesti. Mahdollisista vaaratilanteista, tapaturmista, epäkohdista ja työoloissa tai välineissä olevista puutteista ilmoitetaan esimiehelle.

Työsuojelun yhteistoiminta on työnantajan ja henkilöstön välistä yhteistyötä, jonka tarkoituksena on työpaikan työsuojelun kehittäminen. Yhteistoiminnan tavoitteena on edistää työnantajan ja työntekijöiden vuorovaikutusta ja mahdollistaa työntekijöiden osallistuminen työpaikan työturvallisuutta koskevien asioiden käsittelyyn.

Työsuojelun yhteistoiminta on parhaimmillaan luonnollinen osa organisaation kaikkea toimintaa. Yhteistoimintaa ovat niin viikkopalaverit, esihenkilön ja työntekijän väliset keskustelut kuin edustuksellinen yhteistoiminta, jossa henkilöstön valitsemat edustajat toimivat työsuojelun asiantuntijoina ja työntekijöiden äänenä. Työterveyshuolto on työpaikan ulkopuolinen asiantuntija ja kumppani työsuojeluun ja työhyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Työsuojelupäällikkö

Työsuojelupäällikkö perehtyy työpaikan olosuhteisiin ja työsuojelusäännöksiin, avustaa työnantajaa ja esimiehiä työpaikalla tarvittavan työsuojeluosaamisen varmistamisessa sekä osallistuu työsuojelutarkastuksiin. Hän huolehtii siitä, että työpaikalla on järjestetty työsuojelun yhteistoiminta ja osallistuu työsuojelutoimikunnan kokouksiin. Työsuojelupäällikön tehtävää hoitaa hallintojohtaja Petra Määttänen.

Työsuojeluvaltuutettu

Työntekijät valitsevat vaaleilla keskuudestaan työsuojeluvaltuutetun ja hänelle kaksi varavaltuutettua edustamaan heitä työsuojelua koskevassa yhteistoiminnassa. Työsuojeluvaltuutettu käsittelee erilaisia työsuojeluasioita työnantajan kanssa. Hän perehtyy oma-aloitteisesti työpaikkaa koskeviin työsuojeluasioihin ja -säännöksiin sekä kiinnittää työntekijöiden huomiota turvallisuutta ja terveellisyttä edistäviin seikkoihin. Työsuojeluvaltuutettu osallistuu henkilöstöä yleisesti koskettavien työsuojeluasioiden käsittelyyn sekä työsuojeluviranomaisten työsuojelutarkastuksiin. Jos työsuojeluvaltuutetulla on este hoitaa tehtäviään, hänen on ilmoitettava työnantajalle estymisestään ja tehtävän siirrosta varavaltuutetulle.

Henkilöstön edustajat (työsuojeluvaltuutetut) ovat:

- Työsuojeluvaltuutettu Erika Mäkeläinen
- 1. varavaltuutettu Maiju Oikarinen
- 2. varavaltuutettu Karoliina Abrahamsson

Työsuojelutoimikunta

Työsuojelutoimikunta on työsuojelun edustuksellinen yhteistoimintaelin.

Työsuojelutoimikunnan tehtävänä on työn terveellisyden ja turvallisuuden edistäminen työpaikalla. Se seuraa työsuojelun toimintaohjelman toteutumista ja voi tehdä työn turvallisuutta ja terveellisyttä koskevia kehittämisehdotuksia työnantajalle. Se käsittelee työterveyshuollon työpaikkaselvityskäynnillä havaitsemia toimenpidesuosituksia ja antaa tarvittaessa suosituksia puutteiden korjaamiseksi.

Varsinais-Suomen liitossa työsuojelutoimikuntaan kuuluvat työsuojelupäällikkö, työsuojeluvaltuutettu, työsuojeluviravaltuutetut sekä sihteeri.

Työterveyshuolto

Työnantajan on järjestettävä työntekijöilleen työterveyshuolto. Sen tarkoituksena on ehkäistä työstä johtuvaa sairastumista, seurata ja tukea työntekijöiden työkykyä ja antaa neuvoja työntekijöiden työkyvyn ylläpitämiseksi.

Työterveyshuoltosopimus on tehty Terveystalo Pulssin työterveyshuollon kanssa. Palvelu sisältää lakisääteiset työterveyshuollon palvelut ja sopimuksessa eriteltyt ennaltaehkäisevät palvelut. Lisäksi siihen kuuluu sopimuksessa määritelty yleis-/työterveyslääkäritasoinen sairaanhoidon palvelu sekä erikoislääkäritasoinen sairaanhoito.

[Työterveyden toimintasuunnitelma](#)

Työterveyshuollon kanssa laaditaan vuosittain toimintasuunnitelma, jossa määritellään yhteistyön painopisteet. Työterveyshuollon yhteyshenkilönä toimii hallintosihteeri Marja Karttunen.

4 TURVALLISUUS JA TOIMINTAOHJEET

4.1 Työolojen seuranta

Työolojen seuranta kuuluu kaikille liiton palveluksessa oleville, ensisijaisesti kuitenkin vastuualueen johtajille. Seuranta sisältää työturvallisuuden, työpaikan olosuhteiden, työn kuormittavuuden, työssä jaksamisen ja työilmapiirin jatkuvaa seuraamista. Omalta osaltaan työoloja seuraavat myös työterveyshuolto, työsuojeluorganisaatio sekä Aluehallintovirasto.

Työntekijöiden on ilmoitettava havaitsemistaan vioista sekä turvallisuutta ja terveellisyyttä uhkaavista vaaroista työsuojeluvaltuutetuille ja vastuussa oleville esimiehille, joita ovat:

Maakuntajohtaja Kari Häkämies
 Suunnittelujohtaja Heikki Saarento
 Aluekehitysjohtaja Tarja Nuotio
 vt Edunvalvontajohtaja Malla Rannikko-Laine 1.11.2023-31.10.2024
 Hallintojohtaja Petra Määttänen
 Työsuojeluvaltuutetut (kohta 3 s.5)

Esimiesten on annettava ilmoittajalle vastaus siitä, mihin toimiin ja missä aikataulussa ilmoituksen johdosta ryhdytään tai aiotaan ryhtyä. Mikäli esimiehen toimivalta ei riitä asian kuntoon saattamiseen, hänen on saatettava asia oman esimiehensä tietoon ratkaisun tekemistä varten. Ratkaisusta tiedotetaan asianomaisille.

4.2 Työtapaturmien, ammattitautien ja vaaratilanteiden tutkinta

Työtapaturmista, ammattitaudeista, vaaraa aiheuttavat laitehäiriöistä ja muista vaaratilanteista suoritetaan välittömästi tutkimus, jossa selvitetään niihin johtaneet syyt ja tarvittavat toimet niiden uusiutumisen estämiseksi.

Tutkinta suoritetaan työsuojelupäällikön johdolla yhteistyössä työsuojeluvaltuutettujen ja henkilöstön kanssa. Tarvittaessa käytetään asiantuntijoita vaaraa aiheuttaneiden ongelmien syiden selvittämisessä ja ratkaisemisessa.

Vakavista työtapaturmista ilmoitetaan välittömästi poliisille puh. 112 ja Lounais-Suomen aluehallintovirastolle, työsuojelun vastuualue puh. 0295 016 000 ja email: tyosuojelu.lounais@avi.fi.

4.3 Ensiapukoulutus

Ensiapukoulutuksesta kiinnostuneille järjestetään tarvittaessa ensiapukoulutusta. Liiton ensiapuvalmiuden pitää olla vähintään kolme henkilöä.

Sydäniskurilaite on kokoustilojen aulassa.

Muuta ensiapukoulutusta järjestetään tarpeen vaatiessa. Ensiapukaappien sisältö on määritelty yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Ensiapukaappien hoidosta ja käytöstä vastaa assistentti Karoliina Abrahamsson.

4.4 Koneiden ja työvälineiden hankinnat

Huomattavien kone- ja laitehankintojen yhteydessä toimittajat veloitetaan ottamaan huomioon turvallisuusvaatimukset sekä selvittämään ennakolta niiden vaikutukset turvallisuuteen. Tämä on tehtävä yhteistyössä laitteilla työskentelevien kanssa.

Turvallisuusvaatimusten täytyminen selvitetään työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa työsuojelupiirin kanssa. Samoin menetellään suunniteltaessa työmenetelmien muutoksia.

4.5 Muutokset työtiloissa

Työtilojen muutoksissa on huomioitava turvallisuusvaatimukset. Henkilöstölle selvitetään ennakolta muutoksen tarkoitus ja tavoitteet sekä vaikutukset työturvallisuuteen.

Työturvallisuusvaatimusten täytyminen selvitetään työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa työsuojelupiirin kanssa.

4.6 Perehdyttäminen

Uusille työntekijöille työpaikan työsuojelukäytännöt opetetaan osana työhön perehdyttämistä. Perehdyttämisohjeet kootaan yhtenäiseksi ohjeistoksi ([Henkilöstöohjeet](#)).

Omaan työhön liittyvät vaarat ja haitat sekä niiden välttämiseksi tarvittavat toimet selvitetään niin, että työntekijät pystyvät saamiensa ohjeiden ja tietojen perusteella työskentelemään turvallisesti ja terveellisesti sekä ennalta ehkäisemään vaaratilanteiden syntymistä.

Liiton omien ja ulkopuolisten työntekijöiden opastuksesta ja perehdyttämisestä vastaa lähin esimies (perehdyttämiskeskustelu ja yleiset perehdyttämisohjeet).

4.7 Työsuojeluun ja työturvallisuuteen liittyvät ohjeet ja toimintaohjelmat

Liitolla on erilliset ohjeistukset koskien seuraavia työsuojelun aihepiirejä:

- 1) henkilöstösuunnitelma
- 2) päihdehaittojen ehkäisy
- 3) työpaikkakiusaamisen ehkäisy
- 4) henkilöstöopas uusille työntekijöille
- 5) etätyöohje

Maakuntahallituksen (mh 17.12.2018) hyväksymä henkilöstösuunnitelma 2019–2022 sisältää tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen, terveydelliseen toimintakykyyn ja työhyvinvointiin, osaamiseen, sisäiseen viestintään sekä aloitetoimintaan, kannustamiseen ja töiden järjestämiseen liittyvät toimitamallit. Suunnitelman toteuttamista seuraa liiton yhteistyökomitea ja henkilöstökertomus raportoidaan vuosittain maakuntahallitukselle.

Kehittämiskeskusteluilla seurataan työilmapiirin, työsuoritusten ja henkilökohtaisen tilanteen kehittymistä.

5 HENKILÖSTÖN SITOUTUMINEN OHJELMAAN

Kyseinen ohjelma on laadittu yhteistyössä työpaikan henkilöstön kanssa. Työsuojelutoimikunta on hyväksynyt ohjelman kokouksessaan xx.xx.2023.

Esimiehet ja liiton muu henkilöstö sitoutuvat noudattamaan ohjelmaa ja allekirjoittavat sen.

Turussa 7.6.2023

Työnantajan edustaja:

Petra Määttänen
hallintojohtaja
työsuojelupäällikkö

Työntekijäedustajat:

Maiju Oikarinen
työsuojeluvaltuutettu

Karoliina Abrahamsson
1. varatyösuojeluvaltuutettu